
Identificarea băncilor de importanță sistemică din România

Liviu Voinea

Viceguvernator

Scopul analizei

- Identificarea băncilor de importanță sistemică face parte din procesul de convergență a sistemului bancar românesc către un sistem bancar european integrat
- În baza Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE, preluată prin Regulamentul BNR nr.5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit
- Cu respectarea metodologiei publicate de Autoritatea Bancară Europeană

Ce sunt băncile sistemice?

- Instituțiile de credit de importanță sistemică sunt entitățile de dimensiuni mari comparativ cu activele sistemului financiar ansamblu și/sau cu economia reală
- Identificarea băncilor de importanță sistemică ajută la eficiența politicii macroprudențiale
- La nivel global – bănci de importanță sistemică globală (G-SII)
- La nivel național – alte bănci de importanță sistemică (O-SII)

Trecerea la o nouă metodologie

- În perioada iunie 2012 – decembrie 2014, BNR a evaluat caracterul sistemic al instituțiilor de credit, conform unei proceduri interne, dezvoltate în contextul acordului de finanțare cu Fondul Monetar Internațional și Comisia Europeană
- Începând cu ianuarie 2015, BNR folosește cadrul european de evaluare a băncilor de importanță sistemică (Ghidul Autorității Bancare Europene (ABE) publicat la 16 decembrie 2014)
- Metodologia este folosită pentru analize de stabilitate financiară și pentru stabilirea, cu periodicitate anuală, a nivelului amortizorului pentru instituțiile sistemice (amortizorul O-SII), în conformitate cu prevederile cadrului de reglementare CRD IV.

Prevederile cadrului de reglementare CRD IV privind instituțiile de importanță sistemică

- În conformitate cu prevederile art.131 din *Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudentială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții*, sunt considerate următoarele definiții ale G-SII/O-SII:
  - G-SII este fie o instituție-mamă din UE, o societate financiară holding-mamă din UE, o societate financiară holding mixtă-mamă din UE sau o instituție. G-SII nu pot fi o instituție care este o filială a unei instituții-mamă din UE, a unei societăți financiare holding-mamă din UE sau a unei societăți financiare holding mixte-mamă din UE.
  - O-SII este fie o instituție-mamă din UE, o societate financiară holding-mamă din UE, o societate financiară holding mixtă-mamă din UE sau o instituție.
- CRD IV precizează că ABE publică, după consultarea Comitetului European pentru Risc Sistemic (CERS), până la 1 ianuarie 2015, orientări privind criteriile de stabilire a băncilor de importanță sistemică O-SII. Orientările respective țin seama de cadrele internaționale pentru instituțiile naționale de importanță sistemică, precum și de particularitățile Uniunii și de cele naționale.

Criteria de identificare a băncilor sistemice conform procedurii interne BNR utilizate în perioada iunie 2012 – decembrie 2014 (I)

- aceștia sunt și indicatori suplimentari de evaluare a caracterului sistemic al instituțiilor de credit, în conformitate cu cadrul european -

1. Aportul instituției de credit la finanțarea economiei reale (calculat prin volumul creditelor acordate companiilor nefinanciare și gradul de substituție al activității de creditare a companiilor nefinanciare)
2. Aportul instituției de credit la intermedierea financiară (calculat prin volumul depozitelor atrase de la populație și de la companii nefinanciare)
3. Prezența instituției de credit pe piața interbancară și cuantificarea efectului de contagiune prin includerea efectelor de feedback generate de sectorul real
4. Determinarea instituțiilor de importanță sistemică din cadrul sistemului de plăți ReGIS
5. Prezența instituției de credit pe piața titlurilor de stat
6. Vulnerabilitatea la contagiune în relația mamă-fiică prin prisma împrumutătorului comun (țara de origine a capitalului).

Criteria de identificare a băncilor sistemice conform procedurii interne BNR utilizate în perioada iunie 2012 – decembrie 2014 (II)

Metodologia de determinare a băncilor vulnerabile la contagiune în relația mamă-fică prin prisma împrumutătorului comun (Criteriul 6)

$$A_i = \frac{\text{Surse atrase de banca } i \text{ de la banca mamă}}{\text{Surse atrase de la băncile mamă de către toate băncile din același grup (k, împrumutătorului comun)}}$$

$$B_j = \frac{\text{Surse atrase de banca } j \text{ de la banca mamă}}{\text{Total pasive banca } j}$$

$$C_{i,k} = \frac{\text{Totalul pasivelor băncilor aparținând aceluiași grup } k \text{ cu împrumutător comun}}{\text{Totalul pasivelor sector bancar}}$$

$$\text{Scor}_i = A_i \times C_{i,k} \times \sum_{\substack{j \\ j \neq i}}^{n_k-1} B_j$$

i sunt băncile analizată aparținând țării k (împrumutător comun)

k sunt țara sursă a capitalurilor ce reprezintă împrumutători comuni pentru băncile din România

j sunt băncile din România ce se încadrează în grupul de bănci cu un împrumutător comun k

Alinierea BNR la cadrul european de identificare a băncilor sistemice (începând cu ianuarie 2015)

- La data de 16 decembrie 2014, Autoritatea Bancară Europeană (ABE) a publicat forma finală a *Ghidului privind criteriile de stabilire a condițiilor de aplicare ale art.131(3) din Directiva 2013/36/EU (CRD) în ceea ce privește evaluarea altor instituții de importanță sistemică (O-SII)*
- Ghidul ABE privind instituțiile sistemice prevede două etape de evaluare:
  1. Calcularea unui scor pe baza indicatorilor obligatorii prevăzuți de *Ghidul ABE privind instituțiile sistemice*; scorul calculat reflectă importanța sistemică a fiecărei entități
  2. Utilizarea de indicatori suplimentari aleși de autoritatea națională competentă din lista indicatorilor opționali prevăzuți de Ghidul ABE, care reflectă particularitățile sistemului bancar național.

Criteriile și indicatorii obligatorii prevăzuți în Ghidul ABE pentru evaluarea altor instituții de importanță sistemică

Criteriul	Indicatori obligatorii	Pondere în scor
Mărime	Total active	25%
Importanță (inclusiv gradul de substituibilitate/infrastructura sistemului financiar)	Valoarea plăților efectuate la nivel național	8,33%
	Depozite atrase de la sectorul privat (din UE)	8,33%
	Credite acordate sectorului privat (din UE)	8,33%
Complexitate/activitate transfrontalieră	Valoarea tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate pe piețe la buna înțelegere (valoare noțională)	8,33%
	Pasive transfrontaliere	8,33%
	Active transfrontaliere	8,33%
Interconectivitate	Pasive având drept contrapartidă alte entități din sistemul financiar	8,33%
	Active având drept contrapartidă alte entități din sistemul financiar	8,33%
	Obligațiuni emise aflate în sold	8,33%

Definițiile celor 10 indicatori din Ghidul ABE

Criteriul	Indicatori obligatorii	Pondere în scoring	Conținut indicatori
Mărime	Total active	25%	Se iau în calcul activele conform datelor raportate prin bilanțul contabil.
Importanță (inclusiv gradul de substituibilitate/infrastructura sistemului financiar)	Valoarea plăților efectuate la nivel național	8,33%	Se iau în calcul plățile efectuate la nivel național prin sistemul de plăți ReGIS pe o perioadă de 12 luni.
	Depozite atrase de la sectorul privat (UE)	8,33%	Se iau în calcul depozitele atrase de la populație și companiile nefinanciare din UE.
	Credite acordate sectorului privat (UE)	8,33%	Se iau în calcul creditele și avansurile acordate populației și companiilor nefinanciare din UE.
Complexitate/activitate transfrontalieră	Valoarea tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate pe piețe la buna înțelegere (valoare noțională)	8,33%	Se iau în calcul instrumentele financiare derivate deținute în vederea tranzacționării și cele pentru contabilitatea de acoperire derulate pe piața extrabursieră.
	Pasive transfrontaliere	8,33%	Se iau în calcul datoriile (de natura depozitelor, pozițiilor scurte, instrumentelor financiare derivate)care au drept contrapartidă nerezidenții.
	Active transfrontaliere	8,33%	Se iau în calcul activele (de natura creditelor, titlurilor de datorie, instrumentelor de capital, instrumentelor financiare derivate)care au drept contrapartidă nerezidenții.
Interconectivitate	Pasive intra-financiare	8,33%	Se iau în calcul datoriile (de natura depozitelor, pozițiilor scurte, instrumentelor financiare derivate) care au drept contrapartidă instituțiile de credit și alte societăți financiare (activând pe piața de capital, piața asigurărilor și pensiilor).
	Active intra-financiare	8,33%	Se iau în calcul activele (de natura creditelor, titlurilor de datorie, instrumentelor de capital, instrumentelor financiare derivate) care au drept contrapartidă instituțiile de credit și alte societăți financiare (activând pe piața de capital, piața asigurărilor și pensiilor).
	Obligațiuni emise aflate în sold	8,33%	Se iau în calcul titlurile de datorie emise de instituțiile de credit prin bursele de valori.

Modul de calcul al scorului final conform Ghidului ABE

- Fiecare dintre cele patru criterii are o pondere egală în cadrul scorului, respectiv 25%. De asemenea, indicatorii au o pondere egală în cadrul fiecăruia dintre cele patru criterii
- Indicatorii sunt exprimați ca pondere calculată pentru fiecare bancă individuală în total element agregat la nivelul sistemului bancar
- Scorul aferent fiecărei instituții de credit se calculează conform următoarei metodologii:
  - valoarea indicatorului aferent fiecărei entități individuale se împarte la valoarea agregată a respectivului indicator;
  - valoarea procentuală rezultată se înmulțește cu 10 000, astfel încât scorul să fie exprimat în puncte de bază;
  - se calculează punctajul aferent fiecărui criteriu pentru fiecare entitate prin calcularea mediei simple a indicatorilor utilizați în cadrul respectivului criteriu;
  - se calculează scorul total pentru fiecare entitate prin calcularea mediei simple a scorurilor calculate pe fiecare criteriu.

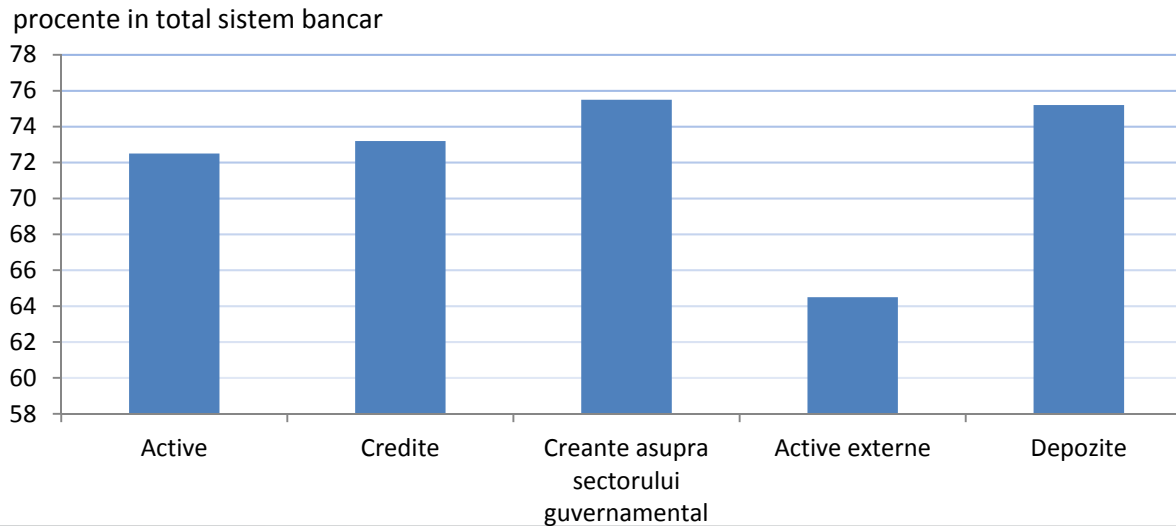
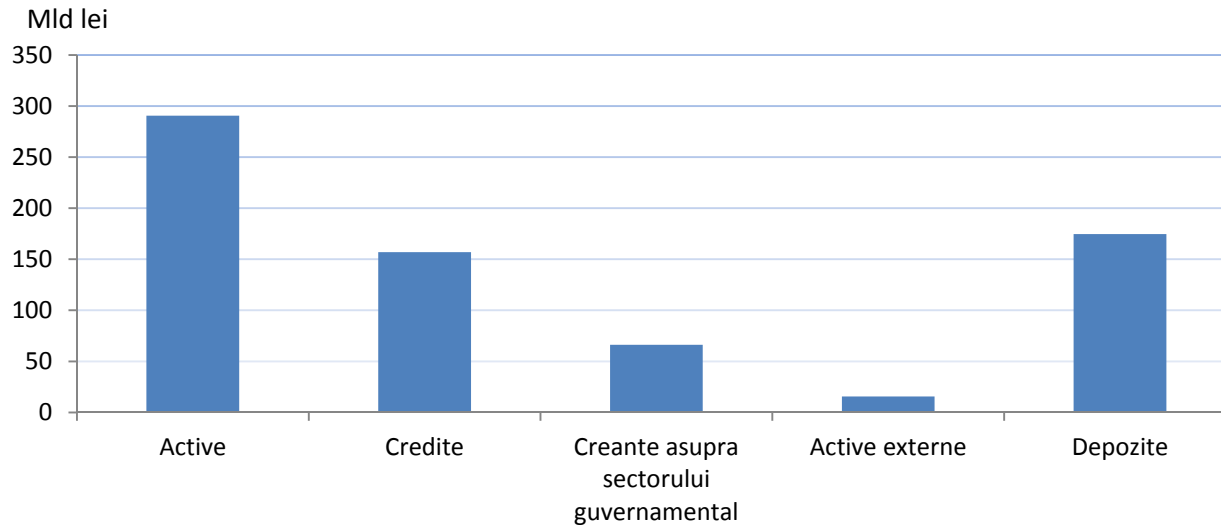
Definirea pragului de la care instituțiile de credit sunt considerate sistemice conform Ghidului ABE

- Ghidul ABE recomandă utilizarea unui prag de 350 de puncte de bază pentru desemnarea băncilor sistemice +/- 75 de puncte de bază, astfel încât să fie avute în vedere particularitățile sectorului bancar din fiecare stat membru și distribuția statistică a scorurilor
- BNR utilizează pragul de 275 puncte de bază la recomandarea Comisiei Europene și ABE, pentru a avea o arie mai largă de acoperire
- BNR va publica periodic lista băncilor de importanță sistemică

Băncile sistemice din România în trimestrul II 2015

Instituția de credit
Banca Comercială Română S.A.
BRD - Groupe Société Générale S.A.
UniCredit Bank
RAIFFEISEN BANK S.A.
Banca Transilvania S.A.
ING Bank N.V., Amsterdam - sucursala București
ALPHA BANK ROMANIA S.A.
GARANTI BANK S.A.
C.E.C. Bank S.A.
Bancpost S.A.

Rolul băncilor sistemice în trimestrul II 2015

Principalele caracteristici ale celor nouă bănci de importanță sistemică, persoane juridice române

	Dec-13	Dec-14	Sep-15
Rata fondurilor proprii totale	14,8%	17,2%	17,3%
ROA	0,4%	-0,8%	1,1%
Rata creditelor neperformante	19,4%	13,4%	11,8%

Instituțiile de importanță sistemică globală (G-SII) raportate până în prezent la Comitetul European pentru Risc Sistemic (CERS)

Tara	Banca	Prezență în România
Spania	BBVA	NU
	Santander	NU
Suedia	Nordea Bank AB	NU
Germania	Deutsche Bank Aktiengesellschaft	NU
Italia	Unicredit Group spa	DA
Franța	BNP PARIBAS	NU
	SOCIETE GENERALE	DA
	GROUPE BPCE	NU
	GROUPE CREDIT AGRICOLE	DA
Olanda	ING Bank N.V.	DA

Sursa: CERS, date la noiembrie 2015

Instituțiile de importanță sistemică la nivel național (O-SII) raportate la CERS

Tara	Banca	Prezență în România
Belgia	Axa Bank Europe	NU
	Argenta Spaarbank	NU
	Belfius Bank	NU
	BNP Paribas Fortis	DA
	The Bank of New York Mellon SA/NV	NU
	Euroclear Bank	NU
	KBC Bank	NU
	ING België	NU
Slovacia	Všeobecná úverová banka	NU
	Slovenská sporiteľňa	NU
	Tatra banka	NU
	Československá obchodná banka	NU
	Poštová banka	NU
Danemarca	DLR Kredit A/S	NU
	Sydbank A/S	NU
	Jyske Bank A/S	NU
	Nordea Bank Danmark A/S	NU
	Nykredit Realkredit A/S	NU
	Danske Bank A/S	NU

Sursa: CERS, date la noiembrie 2015

Concluzii

- Din analiza efectuată pe baza indicatorilor obligatorii recomandați de Ghidul ABE, calculați folosind datele aferente trimestrului II 2015, a rezultat că 10 instituții de credit (9 instituții de credit persoane juridice române: BCRO, BROD, UCRT, RAIB, BTRA, ALPH, GEGA, CECO, BPST și o sucursală: INGB) au obținut un scor superior pragului minim stabilit pentru desemnarea automată a instituțiilor care au un caracter sistemic (275 puncte de bază).
- Trei dintre băncile părinte ale instituțiilor de credit sistemice din România sunt bănci de importanță sistemică globală, respectiv: Unicredit Grup, Societe Generale, ING Bank.
- Dintre celelalte instituții de credit din România, care nu au un caracter sistemic, o instituție de credit are o bancă părinte care este inclusă în grupa băncilor de importanță sistemică globală (Groupe Credit Agricole).
- Pentru scopurile analizelor de stabilitate financiară, analizele privind identificarea băncilor de importanță sistemică se derulează trimestrial, în baza procedurii armonizată cu prevederile Ghidului ABE.

